

ніх справ щодо матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

Об'єктом фінансової діяльності є фінанси, які не слід ототожнювати з грошима, що є значно вужчим поняттям. Сфери функціонування грошей і фінансів перетинаються в певному сегменті; вони взаємопов'язані і взаємозалежні, але не тотожні. Фактично гроші виступають інструментом фінансових відносин [1, с. 116-117].

Розглядаючи фінанси, слід відзначити, що останні поділяються на публічні (державні) та приватні. Публічні фінанси у науковій літературі визначаються як економічні відносини, що пов'язані з формуванням, розподілом та використанням грошових фондів для виконання функцій та завдань держави, окремих її адміністративно-територіальних одиниць, а також підприємств та організацій, необхідних для забезпечення розширеного відтворення та соціальних потреб, у процесі яких відбувається розподіл та перерозподіл сукупного суспільного продукту та контроль за задоволенням суспільних потреб [2, с. 112].

Видатний французький вчений у галузі цивільного та фінансового права Франції Поль Марі Годме визначав, що державні (публічні) фінанси складаються із таких частин:

1) централізовані фінанси (фінанси держави), які зосереджуються у бюджеті країни і формуються за рахунок надходжень від податків, державних позик та інших видів доходів, і витрачаються у централізованому порядку, включаючи дотації місцевим органами, автономним державним організаціям;

2) місцеві фінанси, якими розпоряджаються місцеві органи самоуправління – департаменти, комуни, муніципалітети. Місцеві фінанси формуються за рахунок надходжень від місцевих податків та зборів, а також дотацій з централізованого бюджету. В деяких випадках дозволяється певну частину податків, що надходять до території даної місцевості, зараховувати у джерела місцевих доходів, якщо це буде визначено у централізованому поряд-

ку. Місцевим органам надано право за певних умов випускати місцеві позики, щодо яких вони самостійно несуть відповідальність. Джерелом місцевих доходів може бути також виручка від реалізації продукції та послуг створених ними підприємств та служб. Місцеві фінанси відображаються у приєднаному бюджеті, який затверджується разом з загальним державним бюджетом у єдиному законі про фінанси;

3) соціальне страхування та соціальна допомога. Ці кошти формуються, головним чином, за рахунок внесків працюючих, а також підприємств та організацій. Вони входять у єдину систему державних фінансів і відображаються в окремому «приєднаному бюджеті» [3, с. 210-211].

Так, важливою специфічною ознакою фінансів є те, що фінансові відносини «завжди пов'язані з формуванням грошових доходів і накопичень, які приймають форму фінансових ресурсів» [5, с. 71-72]. Цей принцип діє у фінансових відносинах будь-яких суспільно-економічних формацій, тоді як форми і методи, за допомогою яких утворюються фінансові ресурси, можуть змінюватися в залежності від зміни соціальної структури суспільства [4, с. 115].

Органи внутрішніх справ України є суб'єктами фінансових правовідносин – урегульованих нормами фінансового права суспільних відносин, учасники яких виступають носіями юридичних прав і обов'язків та реалізують нормативні акти щодо формування, розподілу й використання централізованих і децентралізованих державних грошових фондів з метою виконання покладених на них функцій. Але статус суб'єкта фінансового права тісно пов'язаний із статусом суб'єкта адміністративного права, оскільки будь-яка бюджетна установа вступає у взаємодію з органами виконавчої влади. Зазначені взаємовідносини регулюються нормами адміністративного, фінансового та цивільного права, розмежувати які іноді вельми складно.

Як відзначає М.В. Карасьов, суттєвою ознакою фінансових правовідно-

інші ресурси, інформацію, матеріальні цінності із зовнішнього середовища, перетворюють їх у певну діяльність та передають у зовнішнє середовище, тобто знаходяться у процесі постійного обміну із зовнішнім середовищем, забезпечуючи тим самим здатність свого існування та розвитку. Отже, ОВС є системою, на вході до якої знаходяться фінансові, матеріально-технічні, інформаційні та людські ресурси, а на виході – суспільно значущі результати у вигляді соціального ефекту – правоохоронної діяльності.

Органи внутрішніх справ як органи державного управління, виконуючи свої основні завдання і функції, здійснюють фінансову діяльність, беручи участь в створенні й використанні певних фондів грошових коштів, за допомогою яких забезпечуються фінансовими ресурсами різноманітні потреби суспільства і держави. Зважаючи на це, під **фінансовою діяльністю органів внутрішніх справ** слід розуміти виконання останніми покладених на них функцій щодо створення, розподілу і використання фондів грошових коштів в конкретній сфері правоохоронної діяльності.

Отже, пропонуємо розглянути сучасні підходи до розуміння поняття «фінансове забезпечення». Так, В.В. Безчеревних відзначає, що фінансове забезпечення «реалізується на основі відповідної системи фінансування, яке може здійснюватись через самофінансування, кредитування та зовнішнє фінансування» (надання суб'єктам на безповоротній і безоплатній основі) [5, с. 56]. М.В. Карасьова під фінансовим забезпеченням розуміє формування цільових грошових фондів у достатньому розмірі та їх ефективне використання. Автори виділяють п'ять елементів фінансового забезпечення суб'єктів господарювання, а саме: самофінансування (відшкодування витрат на основну діяльність та їх розвиток за рахунок власних джерел); кредитування; бюджетне фінансування; оренда; інвестування [3, с. 41].

Таким чином, узагальнивши викладений матеріал, вважаємо, що під **фінансовим забезпеченням органів внутрішніх справ України** слід розуміти діяльність, що здійснюється в межах фінансової системи держави у всіх її проявах, є формою участі в розподілі грошових коштів шляхом отримання фінансових ресурсів із метою наділення ОВС відповідними матеріально-технічними ресурсами.

Органи внутрішніх справ є юридичними особами, в цій якості у межах чинного законодавства України вони самостійно організовують товарно-грошову діяльність щодо матеріально-технічного та фінансового забезпечення. У зв'язку з цим доцільно виділити наступні найважливіші напрями їх фінансової діяльності:

1) участь в формуванні й використуванні бюджетних коштів різних рівнів;

2) участь в створенні й використуванні фондів обов'язкового особистого страхування працівників міліції;

3) участь в створенні й використуванні коштів різних державних позабюджетних фондів (пенсійного, соціального страхування тощо);

4) участь у відносинах з приводу отримання й використування банківських позик і компенсаційних виплат для будівництва індивідуального житла і житлово-будівельних кооперативів, державних допомог, інших соціальних компенсаційних виплат; кредитні відносини;

5) залучення і використування коштів, які одержують ОВС в суб'єктах держави від фінансово-господарської діяльності.

Матеріально-технічне забезпечення органів внутрішніх справ являє собою систему товарно-грошових і господарських відносин, які виникають між службами Міністерства внутрішніх справ, органами влади, підприємствами, організаціями, фізичними особами з одного боку, та органами внутрішніх справ та їх підрозділами, з іншого, в процесі централізованого постачання

матеріальних, технічних і військових ресурсів, необхідних для виконання покладених на органи внутрішніх справ завдань.

Видатки на утримання Міністерства внутрішніх справ України щороку зростають, однак кількість виділених коштів та ресурсів не можуть повністю задовольнити усі потреби органів внутрішніх справ. На сьогоднішній день вкрай важливим залишається питання збільшення фінансового та матеріально-технічного забезпечення органів внутрішніх справ як найважливіших елементів їх життєдіяльності.

Шляхи удосконалення матеріально-технічного та фінансового забезпечення органів внутрішніх справ України пов'язані з подальшою трансформацією системи матеріально-технічного і фінансового забезпечення ОВС, а саме: 1) вдосконалення організації та покращення функціонування моделі матеріально-технічного та фінансового забезпечення органів внутрішніх справ України відповідно до вимог, визначених концепцією реформи системи органів внутрішніх справ України; 2) оновлення законодавства щодо реформування напрямків використання матеріально-технічного та фінансового забезпечення органів внутрішніх справ України; 3) покращення фінансування напрямків органів внутрішніх справ України; 4) удосконалення соціального і фінансового забезпечення працівників міліції; 5) удосконалення переліку платних послуг, що надаються працівниками ОВС України.

Висновки. Тільки за наявності реальних перспектив функціонування матеріально-технічного та фінансового забезпечення можна сподіватися на успішну реалізацію основних напрямків реформування діяльності ОВС. Подальше вдосконалення чинного законодавства щодо матеріально-технічного та фінансового забезпечення органів внутрішніх справ України у контексті належного нормативного забезпечення відповідних програмних заходів у цій важливій сфері.

Ключові слова: органи внутрішніх справ, фінансові відносини, матеріально-технічне забезпечення, фінансове забезпечення діяльності органів внутрішніх справ.

Охарактеризовано сучасні погляди щодо розуміння основних напрямів матеріально-технічного та фінансового забезпечення в органах внутрішніх справ. Вперше визначено поняття матеріально-технічного та фінансового забезпечення в органах внутрішніх справ.

Охарактеризованы современные взгляды, касающиеся понимания основных направлений материально-технических и финансовых проблем обеспечения деятельности органов внутренних дел. Впервые дано определение понятия материально-технического и финансового обеспечения деятельности в органах внутренних дел.

Modern looks, touching understanding of basic directions of material and technical and financial problems of providing of activity in the organs of internal affairs, are described. Determination of concept of logistical and financial support of activity is given in the organs of internal affairs.

Література

1. Нижник Н.Р. Системний підхід в організації державного управління / Нижник Н.Р., Машков О.А. – К. : УАДУ, 1998. – 160 с.
2. Лунев А.Е. Теоретические проблемы государственного управления / А.Е. Лунев. – М. : Наука, 1974. – 247 с.
3. Карасёва М.В. Финансовое право. Общая часть [Текст] : [учебник] / М.В. Карасёва. – М. : Юристъ, 2000. – 256 с.
4. Социальные и государственно-правовые аспекты управления в СССР / Под общ. ред. В.В. Цветкова. – К. : Наукова думка, 1978. – 428 с.
5. Бесчеревных В.В. Советское финансовое право [Текст] : [учебник] / под ред. В.В. Бесчеревных, С.Д. Цыпкина. – М. : Юрид. лит., 1982. – 112 с.
6. Льницький М.С. Правовий статус органів внутрішніх справ України як суб'єктів фінансових правовідносин / М.С. Льницький. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.viche.info/journal>.